

Anna Chernysh. Features of Chronotype In Novel-biography of M. Slaboshpytskyi «Maria Bashkyrtseva».

There is no scientific solid research of biographic prose of M. Slaboshpytskyi what makes actuality of the chosen theme. In the article there is an attempt to evaluate chronotype features of M. Slaboshpytskyi's novel-biography "Maria Bashkyrtseva", namely linearness, sequence of exposition of events, specific of design of socialhistorical time that comes forward as a background for a plot canvas, exact dating as leading factor of forming of artistic time. In the article it is marked on the artistic receptions of moving and substituting of temporal planes, stream of shots method, retrospective views. Formign of artistic space in relation to a heroine in a novel «Maria Bashkyrtseva» passes due to comparison of Native and Stranger space, that helps to expresse the inner world of Maria Bashkyrtseva, and show how the reason of own search, process of self-definition is realized.

Key words: working out in detail, moving and substituting of temporal planes, stream of shots method, linearness of construction, retrospective view, socialhistorical time, artistic time and space.

Стаття надійшла до редколегії
20.05.2013 р.

УДК 821.111 (73) -31.09(73): 159.964.2

Юлія Чирва

Психоаналітичні проблеми стосунків персонажів у творчості Трумена Капоте

Статтю присвячено проблемі етико-психологічного розрізу людських стосунків, котру у творах Трумена Капоте осмислено специфічно. Передусім тому, що найважливіші аспекти цієї проблеми – онтологічні, морально-етичні – розглядаються крізь глибинну сферу людської душі. Квінтесенцією осмислення психології людських стосунків став роман «З холодним серцем».

Ключові слова: Трумен Капоте, «Інші голоси, інші кімнати», «Сніданок у Тіффані», «Трав'яна арфа», «З холодним серцем», відчуженість, самотність, любов до людини, психологія, злочинець, людське буття.

Постановка наукової проблеми та її значення. Орієнтація Трумена Капоте на дослідження людини, зображеної у своїх безпосередніх життєвих контактах та в життєвому контексті, викликала осмислення проблеми стосунків з оточенням. Власне тому мотиви поведінки персонажів автор уміщує в контекст глибинних психологічних проблем, де конкретний одиничний випадок осмислено в широкому колі суспільних парадигм.

Мета та завдання дослідження полягають в тому, щоб розкрити концепцію людини і світу, особливості відносин між людьми в зазначених творах письменника, проаналізувати його невпинні світоглядні шукання, які виявляються у спробах різнобічного осмислення психології людини.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Творчість Трумена Капоте належить до помітних явищ американського літературного процесу ХХ ст. і характеризується оригінальністю новаторського пошуку й у жанрі роману, й у пошуку головного героя. Творчість письменника традиційно поділяють на два періоди: ранній та пізній. Роман «Інші голоси, інші кімнати», повісті «Сніданок у Тіффані», «Трав'яна арфа», котрі аналізуються в статті, належать до ранньої творчості. Пізній період представлено романом «З холодним серцем». Художній типаж персонажів у творах Капоте досить різноманітний, оскільки кожен репрезентує конкретний людський характер, спосіб поведінки, соціальний статус, мотивацію вчинків.

Перший роман «Інші голоси, інші кімнати» привернув увагу критиків до молодого автора. У творі зображено пошуки тринадцятирічним хлопчиком Джоелом Ноксом батька, друга, порадника, кого можна було б любити й хто б любив його. Капоте улаштовує підлітка в умови, в яких йому немає на кого спертися, він змушує хлопця самому переборювати всі життєві труднощі. Хлопець спілкується із негритьяною-кухаркою, із одноліткою Ідабел. Капоте зображує протилежні характери: Джоел – ніжний, чутливий, дівчинка – рухлива, по-хлоп'ячому забіякувата. Хлопчик стає юнаком, він відкриває світ почуттів і відчуває в собі спроможність осмислювати навколишній світ. Здоровий інстинкт відштовхує його від близького спілкування з меланхолійним гомосексуалістом кузеном

Рендолфом, власником маєтку, котрий сумує за коханцем, який його покинув. Одного дня Джоел пізнає, що таке стосунки між чоловіком і жінкою, він увійде у світ дорослих, залишить позаду свої найщиріші прагнення, свій невинний і водночас прекрасний потяг до чистого почуття.

Критик К. Т. Рід відносить Д. Нокса до довгого списку по суті невинних американських хлопців-чоловіків, котрі є героями американської літератури – від Гекельберрі Фінна (героя Марка Твена) до Голдена Колфілда (героя Дж. Д. Селінджера) [8, с. 75].

Проблеми стосунків між людьми порушені і в повісті «Трав'яна арфа». Світ героя твору Колліна Фенвіка обмежений власною домівкою, доброю і ласкавою тіткою Доллі та негритянкою-кухаркою. Однак у зв'язку з обставинами юнак рано починає осмислювати життя, оцінювати навколишній світ. Він утрачає деякі юнацькі ілюзії, не має майбутнього і його дружба з Райлі. Кожен із героїв повісті отримує уроки добра, любові, щирості, що є основою життя, хоча письменник добре розуміє, що саме такі персонажі стають самотніми, відчуженими в суспільстві.

Капоте продовжує думку, яку розвинув у попередніх творах, – про силу любові, що пробиває стіну відчуженості між людьми, в повісті «Сніданок у Тіффані». Автор вважає, що єдино можливий спосіб справжнього співжиття людей – це виховання в собі любові до людей. Героїня повісті не знайшла справжнього кохання, кохання, яке облагороджує, і письменник не вірить, що вона його знайде, оскільки Голлі живе серед людей, котрі вже давно не спроможні на людські почуття. Оповідач і старий дивак, бармен Джо Белл сказав: «*Sure I loved her. But it wasn't that I wanted to touch her. <...> You can love somebody without it being like that. You keep them a stranger, a stranger who's a friend*»¹ [1, с. 125]. Ці слова нагадують вислови судді Кула та Доллі Талбо з «Трав'яної арфи» про те, що любов до людини – це те, що підтримує у світі краплі добра. Це не лише кохання чоловіка і жінки, це любов до домівки, до вірного друга, до лісу, до свіжого повітря, до людської доброти.

Одні герої письменника, попри всі незгоди, не втрачають сподівань на краще, інші стають на шлях злочину. Головний персонаж роману «З холодним серцем» Перрі Сміт розгубив дитячі ілюзії ще в дитинстві. Життя зустріло його злом, брутальністю, брехнею і несправедливістю та навчило ненавидіти й зневажати людей, тобто зробило його цілком відчуженим.

Любов викликає в Перрі розчарування й внутрішнє роздвоєння особистості. Його непрості стосунки зі світом продовжилися в Гонолулу 1945 р., коли він був моряком торговельного флоту. «*'But I never would have joined if I'd known what I was going up against,' Perry once said. 'I never minded the work, and I liked being a sailor – seaports, and all that. But the queens on ship wouldn't leave me alone. A sixteen-year-old kid, and a small kid. I could handle myself, sure. But a lot of queens aren't effeminate, you know. Hell, I've known queens could toss a pool table out the window. And the piano after it. Those kind of girls, they can give you an evil time, especially when there's a couple of them, they get together and gang up on you, and you're just a kid'*»² [3, с. 133–134]. Моральні цінності, так і не набуті остаточно, зазнають краху перед брутальністю нових обставин. Юнак відкриває для себе світ без милосердя. Армія також перетворилася на брутальну екзекуцію. Перрі з огидою згадує службу в Кореї, де в нього виникла подібна проблема: «*I had a good record in the Army, good as anybody; they gave me the Bronze Star. But I never got promoted. After four years, and fighting through the whole goddam Korean war, I ought at least to have made corporal. But I never did. Know why? Because the sergeant we had was tough*»³ [3, с. 134]. Сміта як особистість руйнували протиприродні відносини. Його світ – єдиний

¹ «Звичайно, я її любив. Не те, щоб я хотів її зачепити... Можна любити й без цього. Тоді людина буде стороння, стороння, але друг».

² «Я б ніколи туди не пішов, якби знав, із чим мені там доведеться зіткнутися, – сказав одного разу Перрі. – Я ніколи не боявся роботи, мені подобалося бути моряком, мені подобалися порти й усе, що пов'язане з морем. Та гомики не дали б мені спокою. Шістнадцятирічному хлопчикові, до того ж маленького зросту. Я міг за себе постояти. Але більшість гомиків не жіночні. Чорт, я знав гомиків, які могли викинути у вікно стіл для пула. А за ним і піаніно. Це такі «дівчатка», від яких можна добряче натерпітися, особливо якщо вони зберуться удвох і разом на тебе накинуться, а ти ще зовсім дитина».

³ «Я був в армії на гарному рахунку, не гірший за інших; мене нагородили Бронзовою зіркою. Проте підвищення я не заслужив. За чотири роки, та й ще до того ж я брав участь у цій клятій корейській війні, я мав би отримати капрала. Але так і не отримав. А знаєте чому? Тому що наш сержант був дуже жорстокий. Тому що я під нього не ліг. Господи, як я все це ненавиджу. Не виношу. Хоча – не знаю. Деякі гомики мені навіть подобалися. Поки не починали до мене лізти. Найкращий з моїх друзів, і чуйний, і дійсно розумний, також, як виявилось, був гомиком».

світ, якого він не може позбутися, і складається він із насильства, здійсненого над ним у різних варіантах – від витончених черничих до сексуальних армійських.

У творі є докази його прихованих сексуальних відхилень, однак автор не коментує їх, а віддає на розсуд читачеві. «Жіночність» Перрі виявляється в тому, що його приваблювали «чоловічі риси» Гікока. «Жіночністю» вирізняється почерк Сміта: «On the cover of the second notebook, the handwriting of which he was so proud, a script abounding in curly, feminine flourishes, proclaimed the contents to be ‘The Private Diary of Perry Edward Smith’»¹ [3, с. 146]. Перрі не до вподоби Гікокова гетеросексуальність, а Дікові – сентиментальність напарника. Дік «was sick of him – his harmonica, his aches and ills, his superstitions, the weepy, womanly eyes, the nagging, whispering voice. Suspicious, self-righteous, spiteful, he was like a wife that must be got rid of. And there was but one way to do it: Say nothing – just go»² [3, с. 214–215].

Автор пише, що Сміта помістили в єдину жіночу камеру в’язниці, а також зауважує на особливому ставленні героя до себе й до приміщення камери. Він «file his fingernails with an emery board, buff them to a silky pink sheen; comb and comb his lotion-soaked and scented hair; brush his teeth three and four times a day; shave and shower almost as often. And he kept the cell, which contained a toilet, a shower stall, a cot, a chair, a table, as neat as his person»³ [3, с. 254]. Отто намалював його «small and calloused but girlish hands»⁴ [3, с. 119]. Доказом сексуальних відхилень Перрі Сміта є й еротичне нецке, що лежало в його скриньці.

Перрі вважав секс огидним і відчував відразу до людей, котрі не можуть контролювати себе в сексі – це й керувало його поведінкою в будинку Клаттерів: він чинив стійкий опір Діковому планові зґвалтувати Ненсі. Це один із найнапруженіших моментів у сцені вбивства. Коли Джордж Плімптон запитав Трумена Капоте, що змусило їх повернутися до будинку Клаттерів після того, як вони майже вирішили відмовитися від злочину, Капоте відповів: «О, Дік завжди був доволі відвертим щодо цього. Я маю на увазі, коли все це закінчилося. Вирушаючи тієї ночі до будинку, Дік був сповнений рішучості зґвалтувати дівчину, якщо вона там буде. Це не було його миттєве рішення, він про це думав тижнями. Дік так і сказав, що це стало причиною його повернення в будинок. Він думав про зґвалтування дівчини не один тиждень» [7, с. 35].

Ця спроба зґвалтування стає центральною у фінальних хвилинах життя Клаттерів, вона затьмарює Дікове бажання знайти уявний сейф, котрий і привів його на ферму Клаттерів. В автобіографічній довідці Дік Гікок зізнався у своїх педофільних нахилах і після опису декількох типових випадків написав: «I know it is wrong ... The same with stealing. It seems to be an impulse. One thing I never told you about the Clutter deal is this. Before I ever went to their house I knew there would be a girl there. I think the main reason I went there was not to rob them but to rape the girl. Because I thought a lot about it. That is one reason why I never wanted to turn back when we started to. Even when I saw there was no safe»⁵ [3, с. 278].

Оскільки автор більш прихильний до Перрі, ніж до Діка, то в книзі ми бачимо Смітову версію сутички з Гікоком, де Перрі зображено як особу, здатну на моральні докори сумління. Перрі, як й інші чоловіки, пильно оглядає Ненсі: «She was all dressed, like she’d been awake some while. I mean,

¹ «Обкладинка іншого рукописного зошита, яким він так пишався, рясніла завитими, жіночими розчерками, котрими було написано: “Особистий щоденник Перрі Едварда Сміта”».

² «...стомився від нього – від його гармонійки, від його болів та недуг, від його забобонів, від його тонкосльозих жіночих оченят, від його улесливого голосу. Підозріливий, самовдоволенний, уїдливіший, він здавався Дікові дружиною, котрої хотілося позбутися, а зробити це можна лише в один спосіб: нічого не говорити, а просто поїхати».

³ «...підпилював манікюрною пилочкою нігті, полірував їх до шовковистого рожевого блиску; розчісував і розчісував напахчене, духмяне волосся; по три-чотири рази на день чистив зуби; майже так само часто голився і приймав душ. І свою камеру, в якій був туалет, душова, ліжка, стілець і стіл, він утримував у такій же чистоті, як і самого себе».

⁴ «...маленькі й мозолисті, але дівчачі руки».

⁵ «Я знаю, що це неправильно... І з крадіжками те ж саме. Це ніби поштовх. Я ще нікому не розповідав про одну деталь у справі Клаттерів. Ще до поїздки туди я знав, що там буде дівчинка. Думаю, основна причина, чому я туди потрапив, полягала не в тому, що я хотів їх пограбувати, а в тому, що хотів зґвалтувати дівчинку. Тому що я про це багато думав. І саме тому я не хотів іти, навіть коли зрозумів, що ніякого сейфа немає».

she had on socks and slippers, and a kimono, and her hair was wrapped in a bandanna. She was trying to smile. She said, 'Good grief, what is this? Some kind of joke?' I don't guess she thought it was much of a joke, though. Not after Dick opened the bathroom door and shoved her in ...»¹ [3, с. 240].

Згодом, коли Клаттери були зв'язані, чоловік посилює свою турботу про Ненсі: «I was worried about that myself»² [3, с. 242]. Перрі вживає заходів, щоби завадити Дікові спостерігати за тілом Ненсі (він накрив її так, що було видно лише голову), однак дивиться на неї і помічає її красу та сексуальність: «I asked Nancy if she had a boy friend. <...> A very pretty girl...»³ [3, с. 242]. Перрі привабила привітність та краса Ненсі, можливо, це й врятувало її від згвалтування, оскільки саме Перрі не дозволив Дікові це зробити. Чому Капоте так детально розповідає про згвалтування, якого, зрештою, не сталося? Можливо, письменник дав Перрі шанс спокутувати якийсь гріх його нікчемного життя? В одному з інтерв'ю Капоте говорив, що «він дозволив читачам бути свідками таких деталей, котрі, на його думку, мають меліоративний вплив, і тому він запропонував "здорову форму полегшення", яка б діяла як транквілізатор для лібідо» [4, с. 472].

Діка збуджують юні, неповнолітні дівчатка. Декілька разів Перрі перешкоджав йому зваблювати їх. Сексуальне збочення Діка проявляється й у знайомстві з «добрягою Отто», котрого він хотів «підчепити». Гікок живе інстинктами. Усі ці приклади є ілюстрацією свідчень доктора Джонса: «His self-esteem is very low, and he secretly feels inferior to others and sexually inadequate. These feelings seem to be overcompensated for by dreams of being rich and powerful, a tendency to brag about his exploits, spending sprees when he has money, and dissatisfaction with only the normal slow advancement he could expect from his job. ... He is uncomfortable in his relationships to other people, and has a pathological inability to form and hold enduring personal attachments»⁴ [3, с. 295].

Гікока не може задовольнити моногамія. Він двічі одружувався та розлучався. В. Нанс характеризує його як «агресивного гетеросексуала, що користується успіхом у жінок» [6, с. 198]. Перрі згадує про любовні зв'язки Гікока. «Inez was a prostitute ... She was eighteen, and Dick had promised to marry her. But he had also promised to marry Maria, a woman of fifty, who was the widow of a 'very prominent Mexican banker'. They had met in a bar, and the next morning she had paid him the equivalent of seven dollars»⁵ [3, с. 118–119]. У в'язниці інтерес Діка до книг обмежився двома темами: «sex, as represented in the novels of Harold Robbins and Irving Wallace (Perry, after being lent one of these by Dick, returned it with an indignant note: 'Degenerate filth for filthy degenerate minds!'), and law literature»⁶ [3, с. 321]. Розбещеність, статеві збочення приносять Дікові ще більше спустошення й гостріше відчуження.

Суд і в'язниця не дуже зблизили чоловіків, хоча певною мірою їхні симпатії один до одного все ще були помітними. Сміт не відчував до Діка тих дружніх почуттів, які поєднували його з Віллі Джеєм чи з іншими чоловіками в різні періоди життя, оскільки у відносинах із Гікоком у нього було менше глибокої особистої приязні, а була «сильна, однак хвилююча привабливість протилежностей» [6, с. 198]. В американських критиків (С. Кауфманн) є припущення, що Сміт – гомосексуал [див.: 5, с. 63]. Капоте не показав відверто гомосексуальність героя, хоча Дік часто називає Перрі то «honeу», то

¹ «Вона була повністю одягнена, ніби прокинулася вже давно. Я маю на увазі, на ній були шкарпетки, капці, кімоно, а волосся прибране під кольорову хустину. Вона намагалася усміхатися. Вона сказала: "Боже мій, що це? Якийсь жарт?" Не думаю, що вона прийняла нас за жартівників, особливо після того, як Дік відчинив двері у ванну та штовхнув її туди...»

² «Я хвилювався через неї».

³ «Я запитав, чи вона мала бойфренда. <...> Дуже гарненька дівчинка».

⁴ «Його самооцінка надто низька; у глибині душі він ставить себе нижче за інших і тому відчуває себе сексуально неповноцінним. Ці почуття посилюються мріями про багатство та владу, похвалюваннями про свої подвиги, гулянками, коли у нього з'являються гроші, та незадоволеністю своїм соціальним статусом... У стосунках з іншими людьми він відчуває ніяковість та паталогічно нездатний до довготривалих відносин».

⁵ «Інес була повія... Їй було вісімнадцять років, і Дік обіцяв одружитися з нею. Але те саме він обіцяв і Марії, п'ятдесятилітній вдові "дуже відомого в Мексиці банкіра". Вони познайомились одного вечора в барі, а вранці він отримав свою винагороду – сім доларів».

⁶ «...секс, як у романах Гарольда Роббінса та Ірвінга Воллеса (Перрі, після того як Дік дав йому одну з таких книг, повернув її з обуреною поміткою: "дегенеративний бруд для брудних дегенератив!"), та юридична література».

«babby», то «sugar»¹ [3, с. 15, 46, 108]; між ними відчуваються жіночі ревнощі. У сцені, де Сміт присутній під час сексуального акту Гікока з дівчиною, можна зрозуміти, що дівчина є заміником Перрі. Автор зображує чоловіків, котрі відчують один до одного симпатію і ворожість водночас. Ворожість виникає з умов їхньої симпатії. Дослідження розвитку стосунків між ними можна розглядати як своєрідний екзистенціалістський психоаналіз.

Висновки. Творчість Трумена Капоте постає перед читачем неоднорідною: у ній чітко простежується еволюція письменницької майстерності на шляху від ранніх творів до нефікційного роману «З холодним серцем», хоча Т. Капоте вже в 1940–1950-х рр. постає абсолютно сформованим письменником, його твори вирізняються індивідуально-авторським стилем, умінням окреслити художню картину світу, спроектовану на особливості авторського сприйняття дійсності.

Зроблений нами короткий аналіз показав, що в контексті ранньої творчості письменник загострював психологічну проблему самореалізації свого героя, виявляючи в ній декілька важливих аспектів: пошук гармонії між суспільним та природним життям, з'ясування вагомості споглядання / конструювання дійсності, втеча. Персонажі мовби виконують підготовчу функцію стосовно сюжетних подій чи психологічних епізодів. Розуміння джерел людських суперечностей виливається у творах Т. Капоте у своєрідну концепцію проблеми людських взаємовідносин в американському суспільстві. У романі «З холодним серцем» автор досягає особливої повноти в зображенні самотньої, відчуженої особистості. Він уміло заглиблюється у складні людинознавчі проблеми, у царину невизначених душевних переживань, прагнень до іншого життя, мрій, сподівань, передчуттів, вірувань у таємниче й містичне. Ліричність, романтичність, елегійна мрійливість, меланхолійність, сентиментальна ідилія, котрі притаманні ранній творчості письменника, оприявнюються й у нефікційному романі «З холодним серцем», у якому чітко окреслено перехід до реалістичного зображення дійсності. Змінюється й головний герой. Перрі Сміт не дитина, не підліток. Це дорослий чоловік, обдарований усією повнотою життєвих барв, його поведінка і переживання зумовлені вже реальними суспільними суперечностями, залежністю від матеріального стану та упереджень. Його характер формують різні чинники людського буття: психокультурна атмосфера сім'ї, фізіологічний момент, природа генотипу. Життя Перрі Сміта ускладнюється внутрішніми неврозами, афектованою поведінкою, психічною та фізичною недугою. Соціум стає елементом реальності, що протистоїть людській свободі, стає причиною життєвої невлаштованості. Тому злочин людини є певною опозицією до законів соціуму, жорстокою закономірністю соціального буття. Окремою проблемою в осмисленні психології злочину постає фізіологічна мотивація злочинної поведінки: письменник пояснює схильність героя до злочину не лише аномаліями психічного механізму, виявами некерованих пристрастей та інстинктів, а й складною внутрішньою трагедією людини, у якій акумуляція різних душевних переживань спричиняє вибухи звірячої жорстокості. У цьому й криється трагізм ситуації. Образ Перрі Сміта мовби узагальнює та ідейно довершує антропологічні експерименти автора.

Джерела та література

1. Капоте Т. Луговая арфа. Завтрак у Тиффани : пер. с англ. яз. / Трумэн Капоте. – М. : Прогресс, 1974. – 224 с.
2. Покальчук Ю. В. Самотнє покоління. Молодь у сучасному романі США і теорія відчуження / Ю. В. Покальчук. – К. : Наук. думка, 1972. – 274 с.
3. Capote T. In Cold Blood. A True Account of a Multiple Murder and Its Consequences / Truman Capote. – N. Y. : First Vintage International Edition, February 1994. – 347 p.
4. Hickman T. «The Last to See Them Alive»: Panopticism, the Supervisory Gaze, and Catharsis in Capote's «In Cold Blood»/ Trenton Hickman // Studies in the novel. – University of North Texas – Vol. 37. – 2005. – № 4. – P. 464–476.
5. Kauffmann S. Capote in Kansas / Stanley Kauffmann // Truman Capote's In Cold Blood : A Critical Handbook / edited by Irving Malin. – Belmont, California, 1968. – P. 60–64.
6. Nance W. L. The Worlds of Truman Capote / William L. Nance. – N. Y. : Stein and Day Publishers, 1973. – 256 p.
7. Plimpton G. Truman Capote: in which various friends, enemies, acquaintances, and detractors recall his turbulent career / George Plimpton // Truman Capote's In Cold Blood : A Critical Handbook / edited by Irving Malin. – Belmont, California, 1968. – P. 25–43.
8. Reed K. T. Truman Capote / Kenneth T. Reed. – Boston : G. K. Hall, 1981. – 145 p.

¹ «Любий», «дитинко», «солоденький».

Чирва Юлія. Психоаналитические проблемы отношений персонажей в творчестве Трумена Капоте.

Статья посвящена анализу психоаналитической проблемы отношений между людьми в произведениях Трумена Капоте. В творчестве американского писателя можно проследить его неустанные мировоззренческие поиски, которые проявляются в попытках всестороннего осмысления психологии человеческих отношений. Квинтэссенцией мировоззренческих поисков Капоте, идейным аккордом его концепции стал роман «Хладнокровное убийство», где автор изображает сложную внутреннюю трагедию человека, в котором аккумуляция разных душевных переживаний порождает взрыв звериной жестокости. Анализ показал, что Трумен Капоте, детально воссоздавая внутренний мир личности, самые тонкие моменты психологического естества, эмоциональности, рассматривает преступника как личность, в характере которой сублимируются биопсихические, социальные, морально-этические проявления, что влечет комплекс внутренних противоречий, психологических переживаний.

Ключевые слова: Трумен Капоте, «Другие голоса, другие комнаты», «Завтрак у Тиффани», «Луговая арфа», «Хладнокровное убийство», отчуждение, одиночество, любовь к людям, психология, человеческое бытие.

Chyrva Yuliya. Psychoanalytical problems of characters' relations in Truman Capote's creative work.

The article is devoted to the psychoanalytical problem of the relations between people in Truman Capote's works. In the writer's works one can trace his constant world outlook pursuance which becomes apparent in the attempts of overall comprehension of the psychology of human relations. The novel «In Cold Blood» became the distillation of Capote's overall pursuance, the ideologic chord of his conception. In this novel the author shows human's complex inner traged in which the accumulation of different feelings causes the explosion of savage cruelty. The analysis showed that recreating the human's inner life, the most delicate moments of psychological essence, emotionality, Truman Capote regards a criminal as a personality. Biomental, social, mental and ethical manifestations sublimate in the personality's character. It causes a complex of inner contradictions and psychological feelings.

Key words: Truman Capote, «Other Voices, Other Rooms», «Breakfast at Tiffany's», «The Grass Harp», «In Cold Blood», alienation, solitude, love for men, psychology, human existence.

Стаття надійшла до редколегії
22.05.2013 р.

821.161.2-2.09 Квітка-Основ'яненко

Ольга Яблонська

Провінційний код драматургії Григорія Квітки-Основ'яненка

Політологічний та ідеологічний аспекти дослідження забезпечили вирізнення у драматургії Григорія Квітки-Основ'яненка таких опозиційних пар, як «столиця імперії – рідна земля», «варварська Росія – цивілізована Європа», наївність / хитрість місцевого населення, «своє чуттєве (морально-етичне) – чуже раціональне».

Ключові слова: драматургія Григорія Квітки-Основ'яненка, провінційність, просвітительські акценти, комплекс меншовартості, міщанство, риторика обману та самовихваляння.

Постановка наукової проблеми та її значення. Свого часу М. Зеров зробив висновок, що «побутовий консерватизм та місцевий, кутковий патріотизм – це перша фаза національної свідомості українських авторів доби Котляревського та Квітки» [3, с. 104]. Попри підневільне становище України існував образ щирої та незіпсутої цивілізацією (тобто імперією) провінції. Якщо на рівні етноментальних характеристик зберігалася своя константа, то у сфері соціальної відбувалися зміни. Постколоніальне прочитання драматургії Г. Квітки-Основ'яненка забезпечує можливість реконструювати таку специфіку.

Аналіз досліджень цієї проблеми. У монографії О. Борзенка «Сентиментальна “провінція” (Нова українська література на етапі становлення)» простежуються соціокультурні та естетичні тенденції доби [1]. Сучасне прочитання «Конотопської відьми» представив О. Гончар [2]. Однак поза